

Facit

sid 1

1. Vi lär oss av historien. Vi får reda på hur det var förr i tiden. Om vi känner till vår historia kan vi bättre planera vår framtid.
2. En historiker undersöker texter och bilder. En arkeolog är en slags sakletare, som letar i jorden efter saker som människorna lämnat efter sig.
3. Det kan vara gamla hus, ruiner, borgar, runstenar och hållristningar.
4. Det kan vara krukskärvor, skelett, vapen eller verktyg, men även hållristningar, runstenar och gamla byggnader. Det kan även vara gamla böcker, kartor, brev, dagböcker samt målningar och bilder från förr..
5. Alla årtal efter Kristus födelse förkortas **e.Kr.** Alla årtal före Kristus födelse förkortas **f.Kr.**

sid 2

1. Det var istid och Norden låg under en lång tid under ett tjockt istäcke.
2. Vintrarna blev mycket kalla, under de korta och kalla somrarna hann inte snön smälta bort.
3. tre egna fakta
4. Människorna var jägare och de följde efter djuren som levde vid kanten av istäcket.
5. renar, mammutar, myskoxar, varg och björn
6. a) 3 000 meter

sid 3

1. Inlandsisen var mycket tung och pressade ned land och mark under sig. När isen smälte bildades mycket vatten, som flöt över de nedtryckta landmassorna.
2. Att marken höjer sig efter att ha varit nedpressad under inlandsisen.
3. Stora stenar fryste fast i istäcket och färdades med isen under långa sträckor. När isen smälte lossnade stenarna och föll ner på marken.
4. När isen började smälta forsade smältvatten fram i stora tunnlar under isen. Sand, grus och sten spolades med vattnet och samlades i stora avlånga högar på botten.
5. 1. *landhöjning* 2. *sand* 3. *flyttblock*
4. *isälvar* 5. *kyrkklockor* 6. *jättekast* 7. *vatten*

sid 4

1. Stenålder, bronsålder och järnålder.
2. 6 200 år.
3. Människorna som levde då började tillverka saker och verktyg av sten
4. För ungefär 3 800 år sedan (1800 år f.Kr.).
5. 1 300 år.
6. Människorna började göra vapen, smycken och redskap av brons.
7. Den började för 2 500 år sedan (500 år f.Kr.).
8. 1 550 år
9. Vikingatiden

sid 5

1. renjägare eller jägare
2. De följde efter renarna.
3. spjut och pilbåge
4. De bodde ofta vid en sjö eller vid havet. De jagade, fiskade och samlade mat i skogen och i havet.
5. Man åt av köttet, skinnen användes till kläder och tält, senorna blev bra sytråd och av ben och horn kunde man tillverka redskap som metkrokar och synålar.
6. Därför att människorna jagade ren, hjort, älg och vildsvin med spjut och pilbåge.
7. De föremålen har förmultnat i jorden.
8. stenyxor, pilspetsar, spjutspetsar, knivar samt metkrokar och synålar.

sid 6

1. Människorna lärde sig att odla och att ta hand om husdjur.
2. Människorna behövde inte flytta runt för att få mat. De blev nu bofasta.
3. bondestenåldern
4. områden i nuvarande Irak och Turkiet.
5. Att bränna ner skog så att marken får näring av askan.
6. korn och vete
7. baka bröd och koka gröt och välling.
8. b) den kunde hålla vakt
9. kor, får, getter och grisar.

sid 7

1. Flintasten var hård och blank och man kunde forma den med en annan sten.
2. Man formade flintstenen genom att slå på den med en hård och rund sten.
3. Man slipade flintastenen med sand och vatten.
4. Man tror att yxorna var offergåvor till stenåldersmänniskornas gudar.
5. stelnad kåda
6. egna tankar

sid 8

1. bronsåldern
2. en blandning av metallerna koppar och tenn
3. från staden Brundisium (Brindisi) i nuvarande Italien.
4. köpmän från södra Europa.
5. skinn, honung, torkad fisk och bärnsten.
6. Man smälte bronset över eld, sedan hälldes det flytande bronset i en gjutform av lera eller sten. När bronset hade stelnat öppnades formen och föremålet var klart.
7. egna tankar
8. egna tankar

sid 9

1. vete och korn
2. Jorden blev mjuk när bonden plöjde och då fick man lättare ner gödseln i marken.
3. på stenhällar och klippväggar
4. Man ristade och knackade in hållristningarna med hjälp av en knacksten av flinta. Sedan målades bilderna med en röd färg av jordfärg och djurfett.
5. Deras bilder visar hur de levde och vad de gjorde, t.ex. jordbruk, ridning, båtar och skepp.
6. Det började bli skillnad på människor som ägde mycket och de som ägde lite, rika och fattiga.
7. Det kan ha varit ett sätt att be gudarna om god skörd eller lycka i jakt, fiske och krig.
8. eget svar

sid 10

1. järnåldern
2. Man började använda vapen, verktyg och redskap av järn.
3. Järn var billigare och starkare än brons.
4. svärd, hjälmar, knivar, sågar, liar, spikar, gångjärn, ullsaxar, skärar
5. De använde träskopor med långa skaft. Lättast var det på vintern då man kunde gå ut på isen och göra ett stort hål där man kunde skopa upp järnklumparna.
6. Järnet hettades upp och hölls mot ett städ med en tång, med hjälp av en hammare kunde smeden forma järnet.
7. De kunde tillverka spikar och gångjärn.
8. *sågar, järnmalm, svärd, gångjärn, spik, hjälm, smed*

sid 11

1. Vädret hade blivit kallare och man behövde varmare hus.
2. hönan, gåsen och katten
3. Långhuset kunde vara upp till 30 meter långt, i mitten fanns en eldstad men ingen skorsten. I ena änden av huset fanns stallet där husdjuren bodde.
4. En slav, som en bonde ägde och bestämde över.
5. eget svar
6. svärd, pilbågar, sköldar och hjälmar
7. 1. *träll* 2. *gås* 3. *råttfångare* 4. *hövding*
5. *höna* 6. *ringmur* 7. *sköld*

sid 12

1. Det är fyra eller fem stenar, som står på marken med en större sten som tak.
2. stenyxor, bärnstensmycken, krukka med mat
3. I en stor gravhög av sten eller jord. Den döde var iklädd fina kläder och lades i en trä- eller stenkista längst inne i gravhögen. Den döde fick också med sig värdefulla gravgåvor.
4. hjälmar, svärd, lurar och kammar.
5. Det är flera stora stenar, som är uppställda i formen av ett skepp.
6. under järnåldern
7. eget svar
8. *smycken, yxa, bärnsten, kammar, hjälm, svärd, lurar, mat, sköld*

sid 13

1. eget svar
2. pyramider
3. Att folket själva styrde över sitt land.
4. Romarna krigade och erövrade många länder. Dessa fick betala skatt till den romerske kejsaren.
5. 1. *Akropolis* 2. *Colosseum* 3. *Olympia*
4. *farao* 5. *Rom* 6. *pyramider* 7. *Afrika*
8. *demokrati* 9. *hieroglyfer* 10. *Aten*

sid 14

1. Läraren rättar.
2. år 800 e.Kr.
3. år 1050 e.Kr.
4. 250 år
5. av uttrycket "männen från Viken", alltså männen från Oslofjorden
6. nordmän
7. Danmark, Norge och Sverige
8. runstenar, skrifter från andra länder i Europa, utgrävningar av gamla gravfält, vikingaskatter och vikingaskepp

sid 15

1. falskt, sant, sant, falskt, sant, falskt
Ute i Europa kallades nordborna för nordmän. Barnadödligheten var hög under vikingatiden. När ett barn fyllde 12 år räknades det som vuxet.
2. Det var ett mycket hårt liv, barnen fick en hård uppfostran, för att bli tuffa och starka. När de bara var fem år gamla fick de hjälpa till med arbetet på gården.
3. *Varor som såldes eller byttes:* pälsar, järn, bärnsten, honung, fisk och trälar
Varor som köptes: vapen, glas, vin, salt, guld och silver

sid 16

1. De behövde olika skepp för olika resor, t.ex. små handels skepp - i ryska floder, stora handels skepp på Atlanten och Nordsjön och stora snabba krigsskepp.
2. De var krigsskepp, långa och smala och utrustade med upp till 40 par åror, därför var de mycket snabba.
3. för att skrämma bort onda andar
4. De satte fast sköldarna längs med relingen.
5. Svärdet var det viktigaste vapnet, en symbol för mannen, vackert och effektivt, omkring 90 cm långt. Svärds klingan var dubbeleggad.
6. spjut, stridsyxor, pilbåge, samt en sköld att skydda sig med.

sid 17

1. Gårdarrike - *"landet med många städer"*, Miklagård - *"den stora staden"*
Lindisfarne - *kloster som plundrades av vikingar*, Normandie - *område i Frankrike där vikingar slog sig ner*
2. Lindisfarne, på norra Englands kust.
3. Vikingarna i Danmark och Norge åkte ofta på plundringsresor västerut, vikingarna i Sverige åkte ofta på handelsresor österut.
4. Vikingarna fick ett eget landområdet i landet.
5. eget svar
6. eget svar

sid 18

1. De ogillade att Norge enades till ett enda rike under kung Harald Hårfager.
2. först till Grönland, sedan vidare till Nordamerika
3. Leif Eriksson och Frejdis Eriksdotter
4. På 900-talet var medeltemperaturen högre på Grönland än vad den är idag, då växte det grönt gräs på stränderna.
5. Från det nordiska hvin, som betyder gräs eller äng
6. De blev överfallna och bortkörda av indianer.
7. 1. Vinland 2. Markland 3. republik
4. skrällingar 5. alltinget 6. koloni 7. Grönland

sid 19

1. falskt, sant, falskt, sant, sant, falskt.
Ordet runa betyder hemligt tecken.
Runstenarna placerades på en plats där många kunde se den.
En runsten var ofta en minnessten.
2. Djurbilder som sammanflätades till vackra mönster och girlander.
3. eget svar
4. eget svar

sid 20

1. Man har hittat väldigt många silverskatter från vikingatiden.
2. Vikingarna använde silver som pengar. De betalade med silvermynt och andra föremål av silver som till exempel skålar och armband.
3. De gömde sina skatter för de som anföll gården.
4. guld, silver, vapen, grisar, hästar och ibland även människor.

sid 21

1. Oden, Tor, Frej, Freja
2. Onsdag, Torsdag, Fredag
3. Yggdrasil - *världen, som var en jättestor ask*
Sleipner - *Odens häst, som hade åtta ben*
Asgård - *asarnas, gudarnas hem*
Mjölner - *Tors hammare*
Hugin och Munin - *Odens två korpar*
Särimer - *grisen som gudarna festade på varje kväll, men som levde varje morgon igen*
Utgård - *jättarnas hem*
4. eget svar
5. *Särimer, Mjölner, Valhall, Oden, Ask, Embla, Frej, Tor, Asgård*

sid 22

1. Det var lätt att ta sig fram till dessa platser med båt på somrarna och häst och släde under vintern.
2. Björkön
3. Man byggde försvarsvallar med ett högt staket av trästockar. Framför Birkas hamn stack det upp en mängd vassa pålar strax ovanför vattenytan.
4. bronsgjutare, smeder, bagare, pälsmakare, kammakare, skomakare och glaspärlsmakare.
5. Det var stora marknadsdagar på vintern. Människorna kunde lätt ta sig dit med häst och släde över de frusna sjöarna.
6. eget svar
7. eget svar

sid 23

1. Skåne
2. Irak och Uzbekistan
3. Staden var lika stor som 25 fotbollsplaner.
4. en religiös mötesplats där man hade olika ceremonier och fester, antagligen med blot och offer.
5. Föremålen har kommit hit som bytesvaror, gåvor eller krigsbyten.
6. Kanske berodde det på att staden Lund grundades bara ett par kilometer norr om Uppåkra.

sid 24

1. De var trötta på vikingarnas härjningar och plundringfärder. De tyckte att vikingarnas religion var våldsamt och omänskligt.
2. två tyska munkar som kom som missionärer till Birka
3. eget svar
4. en missionär är en kristen person som reser till olika länder för att sprida kristendomen.
5. De blev väl mottagna och fick lov att predika och bygga en kyrka.
6. Jesus
7. eget svar
8. eget svar

sid 25

1. De var som några slags domare eller religiösa ledare.
2. Olof Skötkonung, Harald Blåtand och Olav Haraldsson.
3. eget svar
4. Sigtuna
5. eget svar

sid 26

1. De ville besöka platser där Jesus hade varit. En del hoppades på att bli botade från sjukdomar genom ett under.
2. En kristen människa som reser till den heliga staden Jerusalem.
3. Jerusalem skulle befrias från muslimernas makt.
4. Riddarna hade på sig en mantel med ett rött kors över sin rustning. Riddarna intog Jerusalem 1099, staden plundrades och de flesta av stadens invånare dödades. Många korsriddare stannade kvar i Palestina och bildade egna små riken.
5. Rikard Lejonhjärta av England och Fredrik Barbarossa av Tyskland
6. De erövrade Finland och tvingade folket att bli kristna och lyda den svenske kungen.

sid 27

1. Läraren rättar.
2. år 1050
3. cirka år 1520
4. ca 470 år
5. De nordiska länderna enas till egna riken med varsin kung, folket går över till kristendomen, man börjar bygga borgar och städer, samt kyrkor och kloster.
6. brev, anteckningar och handskrivna böcker, samt många bevarade byggnader.

sid 28

1. efter svearnas land, hette till en början Svea rige men det ändrades med tiden till Sverige.
2. Läraren rättar
3. Mora stenar, som ligger strax utanför Uppsala
4. Det var de rikaste bönderna som hade de största gårdarna. De hade stor makt och blev ofta kungens medhjälpare.
5. Det var en resa runt i riket som en nyvald kung gjorde. Då besökte kungen de olika landskapen.
6. den sverkerska och den erikska ätten

sid 29

1. Att bestämma över kungens soldater.
2. Folket betalade skatt till Birger jarl och stormännen.
3. Alla som vägrade att döpa sig blev dödade.
4. *hemfrid* – man fick inte tränga sig in i folks hem
kyrkofrid – man fick inte överfalla någon i kyrkan
tingsfrid – man fick inte bråka eller slåss på tinget
kvinnofrid – man fick inte röva bort kvinnor från deras hem eller föräldrar, man fick inte lov att använda våld mot kvinnor och familjer fick inte längre gifta bort döttrar som var under tolv år.
5. eget svar

sid 30

1. Man kunde kräva skatt av alla som ville passera förbi. Många människor färdades från Östersjön in till Mälaren där många handelsplatser fanns.
2. Holmen skyddades av stockar under vattenytan och fick namnet Stock-holmen.
3. Många köpmän från olika länder i Europa flyttade till Stockholm. Framförallt handelsmän från Tyskland.
4. Sigtuna, Skara och Visby
5. Nyköping, Kalmar och Örebro

sid 31

1. Alla stormän som kunde hålla kungen med stridshäst och ryttare slapp betala skatt.
2. de fyra stånden eller ständerna
3. adeln, prästerna, borgarna och bönderna.
4. befriad
5. eget svar
6. bönder, borgare, präster, adel

sid 32

1. Det var vanligt att man byggde en stadsmur runt staden. Den liknade en stor borg, därav namnet borgare.
2. eget svar
3. skomakare, tunnbindare, krukmakare, spegelmakare, kammakare och guldsmed
4. hantverkarnas egna föreningar
5. De kunde arbeta i bageri, badstuga och på ölbryggeri.
6. eget svar

sid 33

1. böter, kroppsstraff, skamstraff, dömas till döden och dömas till att bli fredlös
2. Den dömde blev piskad eller fick ett öra avskuret.
3. Den dömde fick sitta i skamstocken utanför kyrkan. Den blev hånad, spottad på och fick sten kastad på sig.
4. eget svar
5. Bödeln var en person som till yrke hade att avrätta brottslingar. Ofta var bödeln själv en brottsling. Rackaren var bödelns medhjälpare. Rackaren hade även uppgiften att tömma utedassen och köra bort stadens avfall.
6. Det var en brottsling som släpptes fri från tinget och förlorade allt den ägde och fick bo ensam i skogen.
7. Man fick inget straff, det var inte olagligt att döda en fredlös.
8. eget svar

sid 34

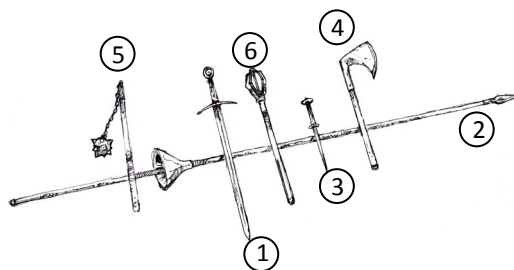
1. De odlade, jagade och tillverkade allt de behövde sig själva.
2. De fick sin egen mat genom att odla på åkrarna, fiska, jaga och slakta sina husdjur. De tillverkade kläder, skor och redskap på egen hand.
3. De hjälpte varandra med skörd och andra arbeten. Det var också en trygghet ifall man blev överfallen av rövare eller rovdjur.
4. Ett möte där bönderna i en by tog gemensamma beslut.
5. kor, hästar, får, grisar och höns
6. Huset bestod av ett enda stort rum. I mitten av rummet brann en eld på en stenhäll, där lagades all mat, sängarna satt fast i väggarna, ofta sov man tillsammans för att hålla värmen.
7. gröt, ärtsoppa, kålsoppa, saltad, rökt eller torkad fisk. Till fest åt man kött, kokta morötter och kålrötter.

sid 35

1. De slapp att betala skatt.
2. Först var pojken page eller småsven, sedan väpnare och till slut kunde han bli riddare. Som väpnare fick han lära sig att använda vapen samt att passa upp sin riddare och sköta om dennes utrustning.
3. Den blivande riddaren föll ned på knä inför kungen eller en förnäm riddare. Sedan slog kungen eller riddaren med bredsida av svärdet på den blivande riddarens axlar.
4. För att man skulle kunna känna igen de olika riddarna.
5. läran om riddarnas vapenbilder

sid 36

1. för att skyddas från att bli dödade eller skadade i strid
2. se bild
3. svärdet
4. delen av rustningen som skyddade bröstkorgen
5. en klubba med en eller två tunga metallkuler som var fästa med en kedja vid klubban
6. se bild

sid 37

1. När slottsfruns man var ute i krig hade hon i uppgift att ta hand om borgens ekonomi och skötsel. Ibland fick slottsfrun till och med sköta om försvaret av borgen om hennes man var iväg när fiender anföll.
2. en stor nyckelknippa
3. en riddares unga dotter
4. brodera och hjälpa till i hushållet
5. eget svar
6. eget svar

sid 38

1. förberedelse och träning inför krig
2. Rännarbanan var avlång och avdelad på mitten av ett skrank, som var ungefär som ett långt staket.
3. joute (dust), ridning mot en quintain och ringränning,
4. En roterande påle med en sköld och en fastkedjad metallkula. Vid torneringar skulle riddaren träffa skölden med sin lans och sedan snabbt rida undan för att inte bli träffad av kulan.
5. härold
6. sköld, rännarbana, quintain, härold, joute, lans, skrank

sid 39

1. Först byggdes de av trä sedan började man bygga borgar utav sten. Man gjorde dem också säkrare genom tjockare murar och genom att placera dem högt.
2. högt upp på en kulle, på en ö eller udde
3. med en vallgrav runt borgen, en vindbrygga och fällgaller som kunde hissas ned
4. Längst ner i källare låg de hemska och fuktiga fängelsehålor. Köket låg oftast på bottenvåningen i borgen. Näst överst låg riddarsalen, det var det vackraste rummet och här hade familjen sina stora fester och åt sina måltider. Högst upp i borgen bodde familjen.
6. 1. brunn 2. vindbrygga 3. riddarsalen 4. udde 5. murarna 6. vallgrav 7. fällgaller

sid 40

1. Birger hade blivit kung i Sverige, medan Erik och Valdemar bara blev hertigar.
2. Erik och Valdemar bjöd in kung Birger till en fest på kungsgården Håtuna. Under natten greps Birger och hans familj av Eriks och Valdemars soldater. De låstes in i fängelse i två år.
3. Att dela Sverige i tre delar, så att varje broder får varsin del att regera över.
4. Birger bjöd in sina bröder på det som kom att kallas för Nyköpings gästabad. På natten trängde sig Birger och hans soldater in i Eriks och Valdemars rum för att gripa dem och satte dem sedan i fängelse.
5. Eriks och Valdemars vänner anföll borgen för att befria bröderna.

sid 41

1. Han införde många nya lagar. Det första han gjorde var att avskaffa tråldomen.
2. Han fick ärva Norge efter sin morfar.
3. hertig Erik
4. Magnus Erikssons landslag
5. Magnus betalade mycket pengar för Skåne, Halland och Blekinge. Han fick en stor skuld till tyskarna. Danmark rövade tillbaka Skåne, Halland och Blekinge. De tog även Gotland.
6. eget svar
7. eget svar

sid 42

1. bönderna
2. De kunde användas som försvarsanläggningar.
3. Väggar och tak var ofta vackert målade. Där fanns en dopfont och en predikstol och ett altare.
4. *församling* - bönderna och deras familjer i byn *mässa* - prästen sjunger framme vid altaret *söndag* - vilodag och gudstjänst *predikan* - prästen talar till församlingen *predikstol* - härifrån talade prästen till församlingen *dopfont* - användes när prästen döpte små barn
5. Kyrkan fick gåvor av rika stormän och dessutom betalade bönderna skatt till prästerna och kyrkan.
6. En gård skulle ge en tiondel av allt som gården tog fram till kyrkan.

sid 43

1. att bara leva för Gud
2. Munkar och nunnor fick inte äga något. De fick inte gifta sig och män och kvinnor levde i olika kloster.
3. Klostret fungerade även som sjukhus, hotell och skola. Det odlades också grönsaker, frukt, kryddor och örter i klostret. Örterna användes för tillverkning av medicin.
4. Munkarna var män och nunnorna var kvinnor som levde i klostren.
5. Magnus Eriksson
6. Birgitta behövde påvens tillåtelse för att grunda sin nya klosterorden.
7. Vadstena
8. eget svar

sid 44

1. hugga ved, slå gräs, spanna för oxen, plöja jorden, tillverka redskap, fiska och stycka kött
2. baka, laga mat och spinna garn med en slända, karda ull, sticka sockor och sy kläder
3. hjälpa till hemma och i föräldrarnas verkstad eller butik
4. prästernas barn
5. Föräldrarna hoppades på att deras söner också skulle bli präster när de blev stora.
6. Pojkarna skulle bli riddare och började sin utbildning som page, för att sedan bli väpnare och till sist bli dubbad till riddare. Flickorna skulle lära sig att brodera och hjälpa till i hushållet.
7. bondpojke – *Jag är bra på att sköta plogen*, bondflicka – *Idag har jag kärnat smör av all vår mjölk*, borgarpojke – *Jag arbetar varje dag i pappas verkstad*, borgarflicka – *Jag hjälper ofta min mamma i butiken*, prästpojke – *Jag får gå i skola som pappa gjorde*, prästflicka – *Jag hoppas att jag ska bli gift rik*, adelspojke – *Nu är jag page, men snart ska jag bli väpnare*, adelsflicka – *Jag tycker om att brodera, det gör jag ofta*.

sid 45

1. den stora döden
2. pesten
3. Pesten kom till Norge med ett engelskt skepp. Sedan spreds den vidare till Sverige.
4. Många oskyldiga fick skulden för sjukdomen, bl a judarna.
5. Pesten spreds med svartråttor som följde med handels skeppen. Det var lopporna i råttornas päls som bar på smittan, när lopporna bet människor blev de smittade.
6. Den smittade fick först hög feber, sedan bildades bölder i armhålor och ljumskar. Till slut fick den sjuke svarta fläckar på kroppen. Oftast dog den smittade efter bara några dagar.
7. eget svar
8. troll, jättar, älvor, gengångare, gastar, näcken

sid 46

1. Hansan var ett förbund mellan de tyska handelsstäderna.
2. De började samarbeta och såg till att de slapp betala skatt och tull till de nordiska kungarna.
3. Många tyska köpmän bosatte sig i Sverige under medeltiden. - *betala, räkna, köpa, mynt, rådhus, kök, källare*
4. Lübeck, Hamburg, Bremen, Rostock och Danzig
5. Visby, Riga och Bergen
6. koggar
7. *Varor som Hansan sålde:* viner, tyger, salt och kryddor.
Varor som Hansan köpte: saltad fisk, skinn från björnar, rävar och ekorrar, samt järn.

sid 47

1. Hansan
2. Många ville erövra staden för att komma åt alla rikedomar.
3. Man hade byggt en 3,5 km lång ringmur runt staden.
4. eget svar
5. de gotländska bönderna
6. Alla bönder dog i striden. Efter striden tvingade den danska kungen borgarna i Visby att öppna stadsportarna. Borgarna fick ge Valdemar allt sitt guld.
7. De överraskades av en kraftig storm och det danska skeppet som var lastad med alla rikedomar sjönk till botten.

sid 48

1. a) Valdemar Atterdag, Danmark
b) tio, Håkon c) Magnus Eriksson d) Olav
e) Valdemar, fem f) Norge, Danmark
g) Margareta h) sjutton i) drottning j) Albrekt
k) Margareta l) Kung Byxlös m) Falköping
n) Sverige

sid 49

1. Margareta var duktig på att förhandla och lösa konflikter. Hon använd list, belöningar och hot.
2. Hon var en rättvis drottning, ju mer man tjänade ju mer skatt skulle man betala.
3. Ett förbund mellan flera länder.
4. Hon hade en dröm om att de tre nordiska länderna skulle höra samman i all framtid.
5. Sverige, Norge och Danmark
6. Erik av Pommern
7. Han hamnade i krig med Hansan, höjde skatten och han lät tyska fogdar styra på de svenska slotten, vilket folket inte gillade.
9. Hennes make Erik hade gett sig ut på vallfärdsresor som varade i flera år.

sid 50

1. Danmark, Island, Norge, Finland och Sverige.
2. De fick inte längre sälja sitt järn och koppar till Hansan.
3. Han var en bergsman som valdes till ledare för upproren mot kung Erik.
4. Hansan
5. Han höjde skatten.
6. Engelbrekt och hans män befriade Sverige från alla kungens fogdar.
7. att leda landets krigsmakt.
8. Han blev överfallen och dödad av en fiende som hette Magnus Bengtsson Natt och Dag.
9. Erik fick behålla Gotland och levde som sjörövare på Östersjön.

sid 51

1. Han hittade resterna av en manskropp i mossen.
2. Kroppen var välbevarad då mossen var syrefattig.
3. Mannen dödades med tre slag mot huvudet och slängdes sedan i mossen, som på den tiden var en sjö. Kroppen genomborrades också med tre pålar.
4. Man trodde då att kroppen inte skulle gå igen, alltså spöka.
5. Bockstensmannen.

sid 52

1. hertigen av Normandie (Vilhelm Erövraren)
2. När den franske kungen Filip den sköne dog, tyckte den engelske kungen Edvard III att han skulle få bli kung även i Frankrike. Filip hade varit Edwards morfar.
3. hundraårskriget
4. Kriget varade i över hundra år.
5. Jeanne d'Arc berättade att hon var sänd av Gud och skulle befria Frankrike från engelsmännen.
6. Orléans, Auxerre och Reims.
7. Hon dömdes för häxeri och brändes på bål.
8. Jungfrun av Orleans